

Datum van inontvangstneming : 07/04/2023

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-108/23 – 1

Zaak C-108/23

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

23 februari 2023

Verwijzende rechter:

Amtsgericht Groß-Gerau (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

17 februari 2023

Verzoekster:

PU

Verweerster:

SmartSport Reisen GmbH

[OMISSIS]

Amtsgericht Groß-Gerau (rechter in eerste aanleg Groß-Gerau, Duitsland)

[OMISSIS]

Beslissing

In het geding van

PU, [OMISSIS]

verzoekster

[OMISSIS]

tegen

SmartSport Reisen GmbH [OMISSIS] Lohnsfeld

verweerster

[OMISSIS]

De behandeling van de zaak wordt geschorst.

Het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) wordt krachtens artikel 267, eerste alinea, onder b), en derde alinea, VWEU verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

„Moet artikel 18, lid 1, van verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken aldus worden uitgelegd dat deze bepaling niet alleen de internationale bevoegdheid regelt, maar daarnaast ook voorziet in een door de feitenrechter verplicht toe te passen regeling inzake de territoriale bevoegdheid van nationale rechters voor geschillen over reisovereenkomsten, wanneer zowel de consument in de hoedanigheid van reiziger als de wederpartij in de hoedanigheid van reisorganisator in dezelfde lidstaat gevestigd zijn, maar de reisbestemming niet in deze lidstaat doch in het buitenland gelegen is, met als gevolg dat de consument in aanvulling op de nationale bevoegdheidsregels een vordering uit overeenkomst tegen de reisorganisator kan instellen bij de rechter van zijn woonplaats?”

Motivering

I.

Verzoekster vordert betaling van 626 EUR, plus rente ter hoogte van vijf procentpunten boven de basisrente vanaf 16 december 2021, alsmede vrijstelling van de precontentieuze proceskosten ter hoogte van 159,94 EUR. Verzoekster is woonachtig te Mörfelden Walldorf. Verweerster is gevestigd te Kaiserslautern.

Partijen hebben een reisovereenkomst gesloten. Overeenkomstig verweersters rekening van 22 oktober 2021 diende verzoekster voor de door verweerster aangeboden prestaties een totaalbedrag van 1565 EUR te betalen. De duur van de prestaties bedroeg 7 kalenderdagen en de keuze van de arrangementen vond plaats op basis van verweersters beschrijving daarvan. Door haar waren dienovereenkomstig verschuldigd

- 7 overnachtingen/halfpension in hotel [OMISSIS], Portugal
- verblijf in een eenpersoonskamer
- verscheidene golfprestaties „op topniveau”

2

- plaatselijk noodzakelijk vervoer[.]

Verzoekster stelt dat het verblijf niet overeenkwam met hetgeen in de overeenkomst was afgesproken. Het meubilair van het hotel was versleten en voor een deel vuil. Het zwembad was vuil, de verf op de gevel was afgebladderd, het spa-gedeelte kon niet worden gebruikt en het WLAN alleen in de foyer. Ook het ontbijt was karig, de maaltijden waren elke dag hetzelfde, geen verse groente en het eten was voor een deel slechts lauwwarm. In plaats van bediening à-la-carte, hetgeen door verweerster was toegezegd, was er slechts sprake van [een] buffet. Over deze gebreken is ook geklaagd bij verweersters bedrijfsleiders. Verzoekster vordert alles bijeen verlaging van de reissom en eist van verweerster terugbetaling van het te veel betaalde bedrag.

II.

De vordering is ingesteld bij het Amtsgericht Groß-Gerau. Verzoekster is van mening dat artikel 18, lid 1, van verordening (EU) nr. 1215/2012 (hierna: „executieverordening”) niet alleen de internationale bevoegdheid regelt, maar ook voorziet in een regeling inzake de territoriale bevoegdheid binnen een lidstaat. De band met het buitenland staat vast wegens de buitenlandse reisbestemming. Dienaangaande vallen onder bovengenoemde bepaling ook deze zogenaamde „onechte binnenlandse situaties”, waarbij zowel de consument als de reisorganisator in dezelfde lidstaat zijn gevestigd, maar de reisprestatie in het buitenland wordt verricht. Derhalve kan zij de vordering instellen bij de rechter van haar woonplaats, [in casu] de verwijzende rechter.

Verweerster is van mening dat de territoriale bevoegdheid van het Amtsgericht Groß-Gerau niet vaststaat. Voor een vordering is het Amtsgericht Kaiserslautern bevoegd. Een dienovereenkomstige grief heeft verweerster aangevoerd bij conclusie van 26 januari 2023.

Verzoekster heeft geen verzoek tot verwijzing naar het Amtsgericht Kaiserslautern of een andere rechter ingediend.

III Strekking van de toepasselijke nationale bepalingen alsmede de relevante rechtspraak, artikel 94, onder b), van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Unie

1. De Zivilprozessordnung (Duitse wetboek van burgerlijke rechtsvordering; hierna: „ZPO”) in de versie van de publicatie van 5 december 2005 (BGBl. I, blz. 3202; 2006 I blz. 431; 2007 I blz. 1781), laatstelijk gewijzigd bij artikel 3 van de wet van 5 oktober 2021 (BGBl. I, blz. 4607) bepaalt:

- a) § 12 Algemeen bevoegde rechter; begrip

De algemeen bevoegde rechter van het rechtsgebied van de woonplaats van een persoon is bevoegd om kennis te nemen van alle tegen deze persoon ingestelde vorderingen, voor zover een andere rechter niet exclusief bevoegd is om van de betreffende vordering kennis te nemen.

b) § 17 Algemeen bevoegde rechter ten aanzien van rechtspersonen

(1) De algemeen bevoegde rechter ten aanzien van gemeenten, genootschappen, vennootschappen, coöperaties en andere verenigingen, stichtingen, organisaties en vermogensmassa's waartegen als zodanig een vordering kan worden ingesteld, wordt bepaald door de plaats waar zich hun statutaire zetel bevindt. Bij ontstentenis daarvan geldt als zetel de plaats waar het bestuur zich bevindt.

[...]

c) § 21 Bijzondere rechtsbevoegdheid ten aanzien van vestigingen

(1) Indien een persoon voor de exploitatie van een fabriek, een bedrijf of een andere handelsactiviteit beschikt over een vestiging van waaruit rechtstreekse transacties kunnen worden gesloten, kunnen tegen deze persoon alle vorderingen die betrekking hebben op de bedrijfsactiviteiten van deze vestiging, worden ingesteld bij de rechter van de plaats waar de vestiging zich bevindt.

[...]

d) § 39 Bevoegdheid wanneer geen beroep op onbevoegdheid wordt gedaan

De bevoegdheid van een gerecht in eerste aanleg staat ook vast wanneer de verweerder pleidooi voert zonder zich te beroepen op onbevoegdheid van het gerecht. Dat geldt niet wanneer de in § 504 bedoelde mededeling achterwege is gebleven.

e) [Bepaling inzake de schorsing van de nationale procedure] [OMISSIS]

[OMISSIS]

f) § 281 Verwijzing bij onbevoegdheid

(1) Indien de rechter op grond van de bepalingen inzake de territoriale of materiële bevoegdheid van de rechtbanken onbevoegd moet worden verklaard en voor zover de bevoegde rechter kan worden aangewezen, moet de aangezochte rechter zich op verzoek van de verzoekende partij bij beslissing onbevoegd verklaren en de zaak verwijzen naar de bevoegde rechter. Indien meerdere rechters bevoegd zijn, wordt de zaak verwezen naar de door de verzoekende partij gekozen rechter.

(2) Verzoeken en bevoegdheidsverklaringen kunnen ter griffie van de aangezochte rechtbank worden neergelegd. De beslissing is niet vatbaar voor

hoger beroep. Na ontvangst van de stukken wordt de zaak aanhangig bij de in de beslissing aangewezen rechter. De beslissing is bindend voor deze rechter.

[...]

g) § 513 Gronden voor hoger beroep

(1) [...]

(2) Er kan geen hoger beroep worden ingesteld op grond van het feit dat de rechter in eerste aanleg zich ten onrechte bevoegd heeft verklaard.

2. De Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (grondwet van de Bondsrepubliek Duitsland; hierna: „GG”) in de in het Bundesgesetzblatt Teil III, Gliederungsnummer 100-1, gepubliceerde verbeterde versie, die laatstelijk is gewijzigd bij artikel 1, tweede alinea, tweede volzin, van de wet van 29 september 2020 (BGBl. I blz. 2048) bepaalt:

Artikel 101

(1) Buitengewone rechtbanken zijn niet toegestaan. Niemand kan worden afgehouden van de rechter die de wet hem toekent. [...]

IV. Redenen van de verwijzing en het verband tussen de Unierechtelijke bepalingen en het toepasselijke nationale recht, artikel 94, onder c), van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Unie

De prejudiciële vraag is oorspronkelijk voorgelegd door het Landgericht Mainz (rechter in tweede aanleg Mainz; [zaak C-317/20] [OMISSIS]) en het Amtsgericht Frankfurt am Main ([OMISSIS] [zaak C-62/22] [OMISSIS]). De vraag is echter niet behandeld, ten gevolge van de doorhaling van de zaak wegens intrekking van het verzoek om een prejudiciële beslissing.

Het Amtsgericht Groß-Gerau is krachtens artikel 267, derde alinea, VWEU gehouden zich tot het Hof te wenden, om welke reden de procedure krachtens § 148 ZPO voor de duur van de prejudiciële procedure moet worden geschorst. Het Amtsgericht Groß-Gerau mag namelijk alleen ten gronde beslissen wanneer het territoriaal bevoegd is. Indien het zijn territoriale bevoegdheid bevestigt, is het bovengeschiedte Landgericht Darmstadt (rechter in tweede aanleg Darmstadt), dat inzake een mogelijk hoger beroep moet oordelen, krachtens § 513, lid 2, ZPO gebonden aan het aannemen van de territoriale bevoegdheid door het Amtsgericht. Dienaangaande moet het Amtsgericht als hoogste rechter worden beschouwd aangaande de vraag inzake de territoriale bevoegdheid. Het is dientengevolge krachtens artikel 267, derde alinea, VWEU gehouden zich tot het Hof te wenden wanneer de territoriale bevoegdheid alleen kan worden gebaseerd op de

toepassing van Europees recht en er wordt getwijfeld aan de uitlegging van het Europees recht. Dat is in casu de stand van zaken.

Indien het Amtsgericht Groß-Gerau zich ten onrechte territoriaal bevoegd zou verklaren, zou dat eveneens een schending van artikel 101, lid 1, tweede volzin, GG opleveren, aangezien het dan niet de aan het onderhavige geschil door de wet toegekende rechter zou zijn.

Bij het onderzoek van zijn territoriale bevoegdheid is de verwijzende rechter tot de conclusie gekomen dat de rechters in verzoeksters woonplaats territoriaal bevoegd kunnen zijn op grond van artikel 18, lid 1, van de executieverordening, maar niet op grond van nationaal recht.

De territoriale bevoegdheid van het Amtsgericht Groß-Gerau kan niet worden afgeleid uit de nationale bepalingen. De territoriale bevoegdheid wordt overeenkomstig § 12 ZPO in beginsel bepaald volgens de algemene rechtsbevoegdheid. Bij rechtspersonen zoals verweerster ligt krachtens § 17 ZPO de algemene rechtsbevoegdheid in de plaats van de statutaire zetel van verweerster. Dat is in het onderhavige geval Kaiserslautern en bijgevolg niet in het ressort Groß-Gerau.

Verweerster heeft in het ressort Groß-Gerau ook geen vestiging in de zin van § 21, lid 1, ZPO.

De territoriale bevoegdheid kan evenmin worden vastgesteld overeenkomstig § 39 ZPO, op grond dat geen beroep zou zijn gedaan op onbevoegdheid, aangezien verweerster de territoriale bevoegdheid van de verwijzende rechter uitdrukkelijk betwist.

De juiste uitlegging van artikel 18, lid 1, van de executieverordening is ook niet evident in de zin van het arrest van het Hof van 6 oktober 1982 in zaak C-283/81. Zij blijkt bovendien niet uit het arrest van het Hof van 14 november 2013 in zaak C-478/12. In de eerste plaats was in die zaak artikel 16 van verordening (EG) [nr.] 44/2001, een andere bepaling dus, relevant. In de tweede plaats hadden partijen in die zaak, anders dan in de onderhavige zaak, hun zetel in verschillende lidstaten.

IV. Redenen op grond waarvan de verwijzende rechter twijfelt aan de uitlegging van artikel 18, lid 1, van de executieverordening, artikel 94, onder c), van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Unie

Of in gevallen zoals het onderhavige, waarin de reiziger en de reisorganisator hun zetel in dezelfde lidstaat hebben, maar de reisbestemming in het buitenland ligt, artikel 18, lid 1, van de executieverordening toepasselijk is, is in de Duitse rechtspraak omstreden. Aldus heeft bijvoorbeeld het Landgericht Nürnberg-Fürth beslist dat het een vereiste is voor de toepassing van artikel 18, lid 1, van de executieverordening dat de reisorganisator en de reiziger hun zetel niet in dezelfde lidstaat hebben; alleen in dat geval is er sprake van de vereiste

grensoverschrijdende situatie (LG Nürnberg-Fürth, beslissing van 30 april 2015 – zaak: 3 O 2749/15). Deze bepaling bevat geen regeling van de territoriale bevoegdheid binnen de lidstaat. Dat is ook helemaal niet vereist, aangezien het doel van de executieverordening er alleen in bestaat de consument te beschermen tegen een juridisch geschil in een rechtsstelsel dat hem vreemd is. Deze conclusie heeft het Landgericht Nürnberg-Fürth getrokken uit de overwegingen 15 en 18 van de executieverordening. Verder heeft het met verwijzing naar het arrest van het Hof van 13 juli 2000 in de zaak C-412/98 uiteengezet dat de executieverordening strikt moet worden uitgelegd en de toepassing van artikel 18, lid 1, van de executieverordening ook achterwege kan blijven wanneer beide partijen hun zetel in dezelfde lidstaat hebben en de band met het buitenland alleen blijkt uit de reisbestemming.

In de literatuur wordt daarentegen gesteld dat grensoverschrijdende feiten niet vereisen dat partijen hun zetel in verschillende lidstaten hebben. Bij de invoering van de executieverordening was het doel veeleer het verwezenlijken van een op de woonplaats gebaseerd forum voor de eisende consument [OMISSIS]. Artikel 6, lid 1, van de executieverordening vereist evenmin dat beide partijen hun zetel in verschillende lidstaten hebben, maar staat toe dat de zetel in één lidstaat volstaat. Daarbij is het niet uitgesloten dat het ook kan gaan om twee partijen met zetel in dezelfde lidstaat. Ook deze opvatting wordt gebaseerd op de rechtspraak van het Hof, namelijk het arrest van 1 maart 2005 in zaak C-281/02 betreffende het eerdere artikel 2, lid 1, van het executieverdrag. Dat arrest moet worden toegepast op de executieverordening. Binnenlandse situaties heeft de wetgever van de executieverordening eveneens willen regelen, zoals blijkt uit artikel 24, punt 1, tweede volzin, van de executieverordening. Deze bepaling is niet toepasselijk; de wetgever heeft alleen gevallen willen regelen waarin partijen in verschillende lidstaten woonachtig zijn.

Om deze redenen twijfelt de verwijzende rechter aan de uitlegging van artikel 18, lid 1, van de executieverordening, artikel 94, onder c), [van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Unie], zodat de vraag moet worden voorgelegd aan het Hof, dat bij uitsluiting oordeelt over de uitlegging van het gemeenschapsrecht.

[informatie betreffende rechtsmiddelen] [OMISSIS]